

Pusaka Pangruwating Jiwa

Het Echte Keris Pusaka Boek

Inhoud

Stap 1–3: Wie je bent en de spirituele basis

Hoofdstuk 1: De Weg van de Hoeder
(rol, houding, basisprincipes)

Hoofdstuk 2: Kejawèn, Leven in Verbondenheid
(spirituele achtergrond en levenshouding)

Hoofdstuk 3: Shakti, Samkhya en de Drie Guna's in de Keris
(kosmische oorsprong en energieprincipes)

Stap 4–7: Innerlijke en dagelijkse omgang

Hoofdstuk 4: Dagelijks Leven met de Pusaka, Rituelen, Ceremonies en Gesprekken met het Onzichtbare
(hoe je de pusaka een plek geeft in je dagelijks leven)

Hoofdstuk 5: De Adem als Weg. Napas, Nafas en Meditatie
(innerlijke afstemming en bescherming)

Hoofdstuk 6: Overzicht van Algemene Mantra's bij de Keris
(verbindende woorden en gebeden)

Hoofdstuk 7: De Rol van Dromen en Communicatie met de Pusaka
(spirituele signalen leren begrijpen)

Stap 8–10: Praktische verzorging en rituele omgeving

Hoofdstuk 8: Algemene Omgang en Verzorging van de Keris
(basisverzorging en omgang)

Hoofdstuk 9: Spirituele dagen voor de keris
(kalender en timing)

Hoofdstuk 10: De Opbouw van een Heilige Plek, de Pojokan
(fysieke plaats en rituele omgeving)

Stap 11–14: Symboliek, mystiek en verdieping

Hoofdstuk 11: De Taal van Pamor, wat het Lemmet Spreekt
(symboliek en interpretatie)

Hoofdstuk 12: Macapat Rasa: De Eerste Lezing van een Keris
(praktische methode van lezen)

Hoofdstuk 13: Het Onderhouden van een Keris
(verzorging op diepere, rituele manier)

Hoofdstuk 14: De Vijf Elementen en hun Keris, Pamor, Symboliek en Toepassing
(afronding van kennis, brug naar specifieke kerissen)

Hoofdstuk 15: Beschrijvingen van individuele kerissen

Inleiding

Pusaka Pangruwating Jiwa. De erfstukken die de ziel vormen

Dit boek is geen wetenschappelijk werk. Het is geen catalogus van vormen, geen verzameling namen van pamors en dapurs of jaartallen, het is ook geen fotoboek om de kunst van de keris te bekijken. Ik ben geen verzamelaar. Mijn weg begon veel eerder, toen ik als kind hoorde dat ik later een keris zou krijgen. Vanaf dat moment was het pad van de pusaka al in mij geweven.

Wat ik hier deel is kennis voor hoeders, herinnering en traditie. Want de keris is nooit bedoeld om alleen bekeken te worden, zij leeft om de band te bewaren tussen mens en voorouder, tussen heden en geest. Dat is de oorspronkelijke bedoeling, en dat is wat ik hoop door te geven, de verhalen rondom de heilige kerissen. De informatie over determinatie van de keris is ook niet consistent. Ik heb verschillende specialisten verschillende tanguh en pamor horen benoemen, soms zelfs door de zelfde specialist op een later tijdstip...

De terugkeer van Selamet

In mijn eerste boek, *De geur van Oma's keuken*, beschreef ik de sfeer en de spirituele beleving uit mijn jeugd. Het was mijn oma, Annie, die mij al op jonge leeftijd vertelde dat de familie-keris **Selamet**, met zijn bewakers, een piek en een lans, ooit naar mij zou komen.

Toen mijn opa gevangen werd genomen en in een Japans concentratiekamp terecht kwam, droeg mijn oma de zorg over de familie-keris. Maar ook zij werd later opgepakt. In die laatste dagen gaf ze de keris in vertrouwen aan een huisvriend, de heer De Freitas. Daarna verdween het spoor.

Toch zei mijn oma altijd:

"De keris komt altijd terug bij zijn eigenaar."

Twintig jaar later, in Amsterdam, bezocht ik oom Piet, hij woonde boven ons in de Dautzenbergstraat, waar ik ook geboren ben. Daar toonde hij ons een keris die bestemd was voor mijn vader. Ik herinner me dat ik mijn moeder aankeek... zou de legende dan toch uitkomen? Was **Selamet** terug?

We stuurden een foto naar oom Bert, de laatste overlevende die de keris nog in levenden lijve had gezien. Zijn antwoord was kort maar krachtig:

“Nee, hij was rijk versierd...”

Ik was toen al volledig in de ban van de keris. Vastbesloten om de ware terug te vinden, liet ik oom Bert foto's zien van allerlei kerissen uit Yogyakarta. Telkens zei hij: “Nee.”

Ik kon het niet geloven. Ik liet hem werkelijk *alle* mogelijke modellen uit die streek zien. En toch bleef het antwoord hetzelfde.

Het type keris uit Yogyakarta heeft een heel speciaal uiterlijk. Die zocht ik en geen ander.

Jaren later ontdekte ik dat het verhaal nog dieper ging. Niet prinses Raden Ajeng Augustine Setjodiredjo, uit Yogyakarta, maar haar vader, Raden Mas Setjodiredjo, een Javaanse dokter en tevens **wedono** van Prajekan in Oost-Java, was de werkelijke bron van het familie-erfgoed. Mijn zoektocht leidde me verder, naar Madura, naar Oost-Java.

Jauh dari Belanda, David Gallas dkk Mencari Jejak Nenek Moyang di Sumenep

Ina Herdiyana - Rabu, 8 November 2023 | 08:59 WIB

DUDUK SANTAI: Dari kiri, Hellen Pape, Bradley Jacobs, Olivier Blancquaert, David Gallas, dan Dr Sriyono saat berada di Kafe Lee Riva di Kelurahan Palaganan, Kecamatan Kota Sumenep. Jumat (3/11).

Ik sprak met honderden mensen online, werd lid van bijna elke kerisgroep, in Nederland, in Indonesië, wereldwijd. In 2008 zette ik zelfs een website op, gewijd aan de keris, met de vraag of iemand wist waar onze familiekeris was gebleven.

Tijdens mijn onderzoek ontdekte ik dat in december 1944 de Japanners alle wedono's van Besuki hadden vermoord. Mijn hele familie in dat gebied was verdwenen, vermoord in de bossen. Samen met hen raakten ook veel familiekerissen verloren.

En toen, in 2014, ontving ik ineens een e-mail. Een zekere meneer **Langen**, uit België. Hij had een keris voor mij.

Hij was ongeneeslijk ziek, had geen kinderen, en was getrouwd met een twintig jaar jongere Belgische vrouw. Via Google was hij op mijn website beland. En hoe?

Via de meisjesnaam van zijn tante: **Setjodiredjo**.

Meneer de Freitas, had de keris aan een jongere zus gegeven van mijn overgroot oma Raden Ajeng Augustine Setjodiredjo, die vlak voor de oorlog overleed, samen met haar man Pieter Marinus Gallas, nadat hun jongste kind overleed na een ongeval...

De keris had al die jaren in zijn kast gelegen. Hij had hem gekregen van zijn tante, een jongere zus van mijn opa's moeder. Na de oorlog was zij niet naar Nederland teruggekeerd, maar naar Congo verhuisd. En juist daar brak opnieuw oorlog uit. Zo kwam haar familie uiteindelijk in België terecht.

En zo, via een omweg, keerde **Selamet** terug.

Mijn oma's voorspelling kwam uit. Misschien minder mystiek dan ik had verwacht.

Maar ze had wel gelijk.

De Ziel van de Keris

Met dit boek wil ik de levende traditie van de keris bewaren – niet alleen het voorwerp zelf, maar vooral de cultuur die eromheen bestaat. Want er is nog geen boek dat werkelijk de esoterische dimensie ontsluit: de namen, de mantra's en de innerlijke omgang met de *isi* van de keris. Niet omdat dit verboden zou zijn, of geheim zou moeten blijven, maar omdat deze kennis een rechtstreekse verbinding legt met de geest van de *pusaka*.

Wie de naam en mantra van een keris kent, kan contact maken met haar *isi*. Dat contact is heilig, persoonlijk, en niet bedoeld voor willekeurige ogen of handen. Daarom is wat in dit boek wordt gedeeld, bestemd voor wie in de lijn van hoederschap staat: directe familie, erfgenamen, en zij die de zorg voor deze *pusaka's* voortzetten.

Niet elke keris is bezield. Binnen de traditie onderscheiden we drie hoofdgroepen:

- Keris tempur - Gesmeed voor gevecht en zelfverdediging. De nadruk ligt op functionaliteit en stevigheid. Spirituele lading ontbreekt meestal, al konden in oudere tijden ook tempur-kerissen ritueel gezegend worden.

- Ageman keris - “Kostuumkeris” voor ceremoniële gelegenheden of als onderdeel van traditionele kleding. Vaak rijk versierd en gekozen op uiterlijk, zelden voorzien van een bezieling (isi). Dit zijn uiterlijk meestal de mooiste kerissen.
- Tayuhan keris - Bezielde keris, waarin volgens de overlevering een geest (isi) woont. Wordt bewaard voor ritueel gebruik en kan via meditatie of offers worden “bezocht” om leiding, bescherming of kracht te vragen.

Een *tayuhan* behoudt haar energie alleen wanneer zij gevoed wordt en haar naam wordt aangeroepen. Zonder deze zorg wordt zij *kosong*, leeg, en verliest zij haar werking.

Een pusaka is geen gebruiksvoorwerp en geen verzamelobject. Het is een gewijd erfstuk, doordrongen van spirituele betekenis, gevormd door eeuwen van zorg, ritueel en verbinding. Zij draagt niet alleen staal, maar ook de verhalen, gebeden en plichten van hen die haar vóór ons hebben gedragen.

In dit boek worden de pusaka's beschreven zoals zij werkelijk zijn:

- in hun uiterlijke gedaante, zoals de pamor en het dapur;
- in hun innerlijke aard, met de naam, de mantra, en de specifieke zorg die zij vragen;
- met uitleg over de momenten waarop zij geëerd worden en hoe zij tot rust gebracht worden.

Dit werk is niet geschreven om nieuwsgierigheid te voeden, maar om de lijn van kennis en respect levend te houden. Wie dit leest, draagt verantwoordelijkheid.

"Wie een pusaka ontvangt, ontvangt niet alleen een erfstuk, maar ook een opdracht."

Tussen Feit en Ervaring, Hersenspinsels van de Auteur

Meer Tussen Hemel en Aarde – Mijn Zoektocht naar de Ongeziene Werkelijkheid

Er is een oud gezegde: *“Er is meer tussen hemel en aarde dan wij kunnen begrijpen.”*

Veel mensen zien dit als een poëtische, vage of spirituele uitspraak, iets voor gelovigen of dromers.

Maar de moderne wetenschap bevestigt, het is waar, letterlijk.

De beperkingen van onze waarneming

Wij mensen ervaren de wereld uitsluitend via onze zintuigen, en dat is maar een minuscuul venster op de werkelijkheid. Ons zicht bestrijkt slechts een fractie van het elektromagnetische spectrum, ongeveer 380–750 nanometer. Daarbuiten ligt een onzichtbare wereld van infrarood, ultraviolet, röntgen- en gammastraling. Wij weten dat die bestaat, niet omdat we haar zien, maar omdat we haar meten.

Ons gehoor kent dezelfde beperking, wij horen trillingen tussen ca. 20 en 20.000 hertz. Daaronder ligt infrasound, daarboven ultrasoon geluid, beide rijk aan informatie, maar voor

ons oor onhoorbaar. Olifanten communiceren met lage tonen die kilometers ver dragen, vleermuizen vinden hun weg met ultrasone klikjes, wij merken er niets van.

Dit zijn geen spirituele stellingen, maar meetbare natuurkundige feiten. Ze laten zien dat onze zintuigen de werkelijkheid filteren tot een handzaam, maar incompleet beeld.

Dimensies, onze laag van de werkelijkheid

Onze ervaring van de kosmos is gebonden aan wat natuurkundigen vier dimensies noemen, drie ruimtelijke en één tijdsdimensie. In deze beleving lijkt ruimte rechtlijnig en onveranderlijk. Maar hogere dimensies, zoals voorspeld door de relativiteitstheorie van Einstein, tonen dat ruimte kan buigen en tijd kan vertragen. Zwaartekracht kan licht afbuigen, zoals gemeten bij zwarte gaten (*black holes*). Wij kunnen het berekenen en meten, maar ons brein, gevormd voor overleven op een planeet met constante zwaartekracht, kan het niet intuïtief bevatten.

Wat de wetenschap zegt over hogere dimensies

Vier dimensies als fundament

In de relativiteitstheorie zijn ruimte en tijd onlosmakelijk verbonden tot één geheel, ruimte-tijd.

Tien, elf of zelfs zesentwintig dimensies

- *Bosonic string theory*: 26 dimensies
- *Superstring theory* en *M-theory*: 10 of 11 dimensies
- Varianten van *M-theory* suggereren zelfs 13 dimensies, 11 ruimtelijk en 2 temporeel

Waarom we ze niet ervaren

Deze extra dimensies zouden ‘opgerold’ zijn in microscopische structuren zoals *Calabi–Yau*-ruimten, hun schaal ligt ver buiten direct menselijk waarnemingsvermogen. Wij kunnen ze enkel benaderen via wiskundige modellen en experimenten, niet door directe zintuiglijke ervaring.

De parallel is duidelijk, net zoals wij blind zijn voor infrarood of röntgenstraling, zijn wij blind voor hogere (en lagere) dimensies. Ze bestaan, maar wij voelen ze niet. Ons ‘venster’ is evolutionair afgestemd op één laag van de werkelijkheid.

Kwantumvreemdheid

Aan de andere kant van de schaal, in de kwantummechanica, gelden wetten die ons gezonde verstand tarten:

- *Superpositie*: een deeltje kan zich op twee plaatsen tegelijk bevinden.
- *Quantum entanglement*: twee deeltjes kunnen verbonden blijven over grote afstanden, zo dat een verandering bij de één direct effect heeft op de ander.

Dit is geen theorie alleen, het is experimenteel bewezen. Maar het druist volledig in tegen ons dagelijks intuïtief begrip.

Het geheugen van water

Een intrigerend voorbeeld dat aantoont dat er fenomenen bestaan die we niet direct begrijpen, komt uit het werk van Nobelprijswinnaar prof. Luc Montagnier. In 2009 publiceerde hij onderzoek naar het zogenaamde *geheugen van water*. Hierin toonde hij aan dat sterk verdunde DNA-oplossingen, verdund tot het punt waarop er geen enkel DNA-molecuul meer aantoonbaar aanwezig was, nog steeds specifieke elektromagnetische signalen uitzonden.

Volgens Montagnier zouden deze signalen afkomstig zijn van nanostructuren in het water, die de informatie van het oorspronkelijke DNA vasthouden. In vervollexperimenten konden deze signalen worden opgenomen en overgedragen aan een nieuwe, zuivere wateroplossing. Met standaard laboratoriumtechnieken zoals PCR kon daaruit opnieuw het oorspronkelijke DNA worden gereconstrueerd.

Dit suggereert dat water niet alleen een oplosmiddel is, maar ook een informatiedrager, zelfs wanneer de oorspronkelijke stof volledig is verdwenen.

Deze resultaten zijn controversieel en door de gevestigde wetenschap niet breed geaccepteerd. Ze doen denken aan het eerdere onderzoek van Jacques Benveniste naar watergeheugen, dat in zijn tijd onder strengere tests niet reproduceerbaar bleek. Toch vond Montagnier steun bij onder andere UNESCO om het onderzoek bespreekbaar te houden.

Homeopathie in een nieuw licht

Het werk van Montagnier wordt door sommigen gezien als een mogelijke verklaring voor de kern hypothese achter homeopathie:

- In homeopathie wordt een stof zo sterk verdund dat er op moleculair niveau geen enkel molecuul van de oorspronkelijke stof meer aanwezig is, boven de *Avogadro*-grens, ca. 12C–13C verdunning.
- Klassieke scheikunde zegt: geen moleculen, geen effect.
- Maar als water structurele en elektromagnetische informatie kan bewaren, zou die informatie alsnog interactie kunnen hebben met biologische systemen.
- Het ‘werkzame’ zit dan niet in de moleculen zelf, maar in het patroon dat zij in het water achterlaten, een energetische of elektromagnetische *imprint*.

De moeilijkheid blijft, veel watergeheugen-experimenten zijn lastig reproduceerbaar en er is geen algemeen geaccepteerd mechanisme voor de overdracht van deze ‘imprint’ naar een biologisch effect. Toch is het feit dat dergelijke signalen zijn gemeten, al genoeg om te stellen dat het idee niet uit de lucht is gegrepen.

Nuchterheid, de zintuiglijke werkelijkheid als grens

In het alledaagse taalgebruik betekent “nuchter” vaak: met beide benen op de grond, niet meegaan in fantasie of speculatie. In de context van waarneming en wetenschap verwijst het

naar een houding waarbij men alleen datgene aanvaardt wat direct via de zintuigen waarneembaar is, en wat dus lijkt te bestaan binnen het bereik van ons zicht, gehoor, tast, reuk en smaak.

Deze vorm van nuchterheid heeft voordelen:

- Ze beschermt tegen goedgelovigheid en overhaaste conclusies.
- Ze dwingt tot concrete observatie en meetbare feiten.

Maar het heeft ook beperkingen:

- Het miskent alles wat buiten ons zintuiglijk bereik valt.
- Het negeert dat er natuurkundige fenomenen bestaan die we niet direct ervaren, maar wel kunnen meten (bijvoorbeeld röntgenstraling, radiogolven, kwantumeffecten).

Wie zich uitsluitend baseert op wat hij ziet, leeft dus in een verkleind model van de werkelijkheid, een model dat functioneel genoeg is voor overleving, maar dat grote delen van het universum buiten beschouwing laat.

Tussen waarneming en werkelijkheid – over spiritualiteit en de grenzen van ons spectrum

Al jaren geef ik cursussen over Indonesische spiritualiteit. Een onderwerp dat vaak vragen oproept, en waar de verbeelding van mensen soms snel wordt gevoed door verhalen over geesten, schimmen en bovennatuurlijke verschijningen. Ik heb toch echt wel bijzondere dingen meegemaakt en gezien, echt onverklaarbare “toevalligheden”. Toch probeer ik juist afstand te nemen van de karikatuur van het “enge geestenverhaal”.

De vraag die ik stel is: als er zoiets bestaat als een geest, waarom zou die dan per se een menselijke vorm hebben? En waarom zou die precies passen binnen ons visuele spectrum, onze beperkte zintuigen en onze dimensie?

Wij weten inmiddels dat onze waarneming slechts een smal venster op de werkelijkheid is. Het grootste deel van het elektromagnetische spectrum blijft voor ons verborgen, net zoals hogere dimensies, kwantum fenomenen en velden die we wel kunnen meten maar niet intuïtief kunnen begrijpen. Als er dus werkelijk interacties zijn met andere ‘bewustzijnen’ of energievormen, is het niet vreemd te veronderstellen dat ze buiten ons zichtbare bereik liggen.

In de Indonesische adat is spiritualiteit nooit alleen maar geloof of bijgeloof. Het is ingebed in rituelen, symbolen en een fijnzinnig aanvoelen van energie en harmonie. Wanneer ik een keris in mijn handen neem, of bij een heiligdom mediteer, ervaar ik soms een aanwezigheid, een verandering in de atmosfeer, een innerlijke respons. Ik weet dat dit voor anderen moeilijk te vatten is. Daarom zoek ik de brug naar kennis, niet alleen in mystiek, maar ook in wetenschap.

Misschien is een ‘geest’ niet een doorschijnende figuur uit een volksverhaal, maar een vorm van energie of informatie die we nog niet volledig kunnen definiëren. Iets dat zich niet laat fotograferen, maar dat wel een merkbare invloed kan hebben op de mens die er gevoelig voor is. Net zoals radiogolven onzichtbaar zijn maar ons via een radio luid en duidelijk bereiken, zou ook zo’n aanwezigheid via andere ‘kanalen’ merkbaar kunnen worden.

Zo wordt spiritualiteit geen vlucht uit de realiteit, maar juist een uitbreiding ervan, het erkennen dat onze menselijke waarneming begrensd is en dat onze ervaringen, mits kritisch onderzocht, waardevolle aanwijzingen kunnen geven over lagen van werkelijkheid die nog buiten onze directe kennis liggen.

David Gallas
Amsterdam, In het licht van de voorouders

De 15 Geboden van de Keris – Adat en Eerbied

1. **Trek nooit zonder toestemming**
Een keris mag uitsluitend uit de schede worden gehaald met toestemming van de eigenaar. Ongevraagd trekken verstoort de spirituele harmonie en wordt gezien als een belediging voor de keris en de voorouders die zij vertegenwoordigen.
2. **Wijs nooit met de punt naar iemand**
De punt richten op een persoon wordt in de adat gezien als het sturen van de energie van de keris op die persoon, een dreiging. Wil je tonen dat je vreedzaam bent, ga van de basis van het blad met wijs en middelvinger naar de punt van de wilah om zo de negatieve energie te neutraliseren.
3. **Begroet de keris**
Elke keris heeft een naam en een ziel (*tuah*). Begroet haar in stilte, met oprechte intentie, voordat je haar uit de schede haalt. In Java houdt men de schede (*warangka*) met de linkerhand onderaan, terwijl de rechterhand met duimdruk het lemmet losmaakt. Je schuift de schede van het blad en trekt de keris niet uit de schede, de keris blijft stilstaan, de schede beweegt omhoog. Trek de keris langzaam en vloeiend uit, zonder te stoppen, ter ere van haar ziel.
4. **Terugplaatsen door dezelfde handen**
Degene die de keris heeft getrokken, plaatst haar ook terug. Doe dit langzaam, in één vloeiende beweging, zodat de “adem” van de keris niet wordt gebroken.
5. **Alleen eigenaar of erfgenaam**
Alleen de eigenaar of diens erfgenaam mag een keris hanteren, tenzij er uitdrukkelijk toestemming is gegeven. Lenen van een pusaka-keris gebeurt in Java vrijwel nooit, uit respect voor de familielijn die zij belichaamt.
6. **Geef van hart tot hart**
Overhandig een keris altijd recht tegenover de ander, punt van de ontvanger af. Niet vanaf de zijkant, niet over een tafel heen en niet op afstand.
7. **Geen kritiek**
Geef geen negatieve opmerkingen over een keris, tenzij de eigenaar erom vraagt. Kritiek wordt gezien als kritiek op de familie en voorouders die de keris vertegenwoordigen.
8. **Jaarlijkse reiniging**
Reinig de keris eenmaal per jaar, bij voorkeur op *Satu Suro* (Javaans nieuwjaar) of volgens de *pasaran* op *Tumpek Landep*. Dit is zowel voor het onderhoud van het staal als voor de spirituele vernieuwing.
9. **Regelmatig onderhoud**
Afhankelijk van behoefte: wekelijks of maandelijks reinigen met rozenwater, zorgvuldig drogen en verzorgen met geurende oliën zoals sandelhout, jasmijn, misik of kenanga. Breng *sajen* (offers) van bloemen, rijst of wierook.
10. **Bewaar hoog en droog**
Bewaar de keris boven de hoofdhoogte, bij voorkeur in een doek, kast of kist. In de adat geldt dat een te lage plaatsing ziekte kan brengen. Hoog bewaren geeft de keris de positie van spiritueel beschermheer in het huis.
11. **Geen ilmu hitam**
Een keris dient voor balans, bescherming en harmonie, niet voor zwarte magie. Verhalen over “zwarte kerissen” gaan meestal over misbruik van hun energie, niet over hun oorspronkelijke aard.

12. **Niet verkopen, wel doorgeven**

Een pusaka wordt niet verkocht maar “uitgehuwelijkt”, de overdracht wordt bezegeld met een *mas kawin* (bruidsschat). Dit kan een symbolisch geschenk zijn zoals wierook of een doek, niet per se geld.

13. **Geluk brengen**

Een keris kan positieve energie versterken door de balans van de drager te ondersteunen. Dit is geen magie, maar het gevolg van harmonie tussen mens en pusaka.

14. **Energie voelen**

Plaats de keris bij de *ajna* (derde oog) of bij het oor om haar kracht te ervaren en met haar te communiceren. In de Javaanse mystiek is dit het punt waar lichaam en geest elkaar ontmoeten.

15. **Neutraliseer energie**

Raak nooit iemand aan met de punt van de keris, en raak de wilah niet onnodig aan!

Kiayi Selamat en Kanjeng Nyai Sri Tumurun vormen samen een statig paar ageman-kerissen, gedragen bij ceremoniële gelegenheden als levende symbolen van bescherming en voorspoed. Kiayi Selamat, geworteld in de Majapahit-traditie, belichaamt keselamatan – de bewaker van orde en waardigheid. Kanjeng Nyai Sri Tumurun, met haar Segaluh-vorm en pamor Bendo Segodo, straalt de zegen van vruchtbaarheid en huiselijke